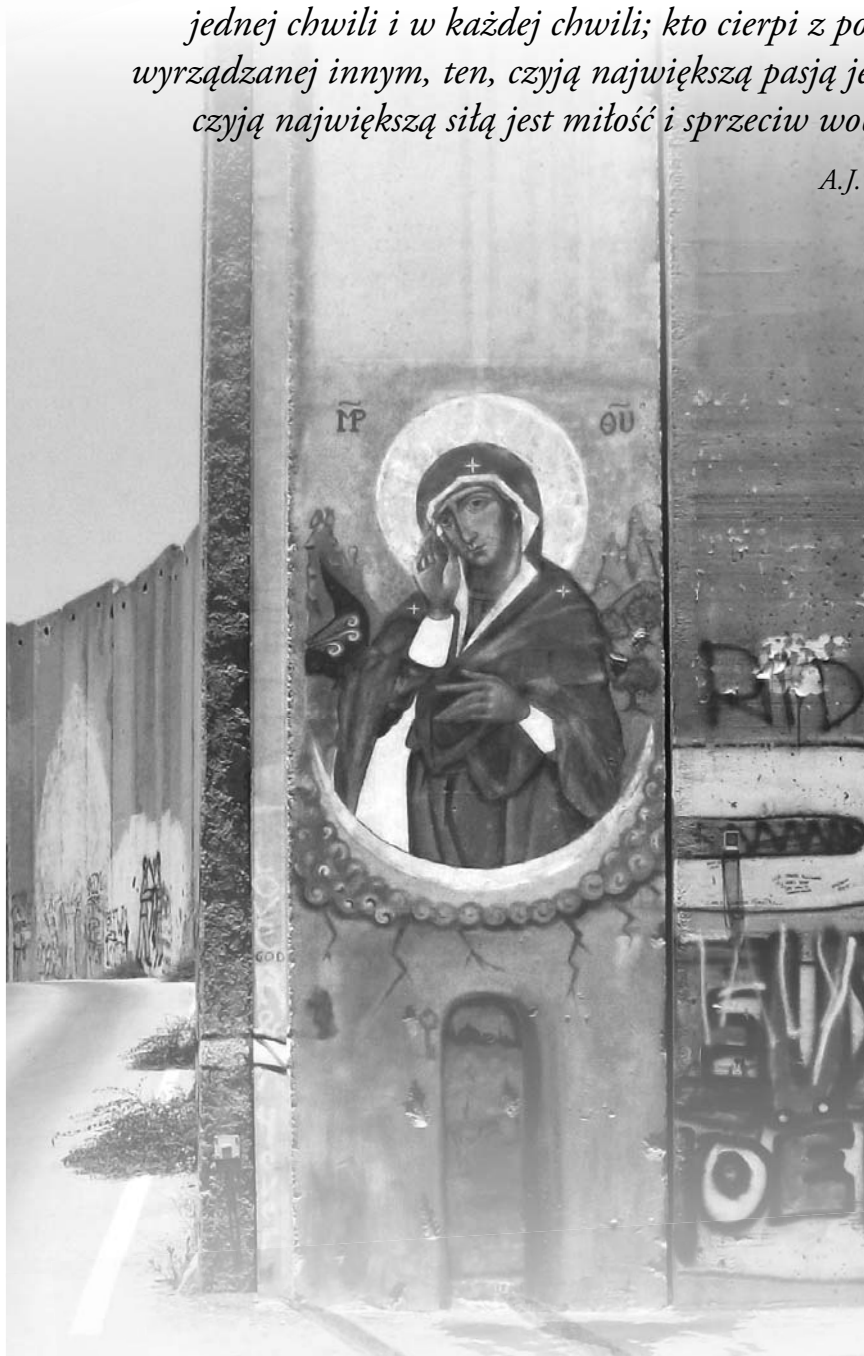

BYĆ TURYSTĄ, BYĆ PIELGRZYMEM W ZIEMI ŚWIĘTEJ

Osoba religijna to ktoś, kto »ma Boga i człowieka na myśli w jednej chwili i w każdej chwili; kto cierpi z powodu krzywdy wyrządzanej innym, ten, czyją największą pasją jest współczucie, czyją największą siłą jest miłość i sprzeciw wobec desperacji.«

A.J. Heschel (1905–1972)

Wydane przez: Sub-Committee Advocacy, Pilgrimages, Tourism of »Coordinating Catholic Aid Organizations« (CCAO), Jerusalem, 2014 | www.ccao.info

We gratefully acknowledge the financial support of:

Bundesministerium für
wirtschaftliche Zusammenarbeit
und Entwicklung

ACEH mitmenschen
Arbeitsgemeinschaft für
Entwicklungszusammenarbeit

Aphorisma – Publisher | Antiquarian Bookseller | Agency – Berlin || info@aphorisma-verlag.de | <http://www.aphorisma.eu> || Design and Layout © Aphorisma

CELEM OBECNEGO PRZEWODNIKA NA CZAS PODRÓŻY LUB PIELGRZYMKI DO ZIEMI ŚWIĘTEJ JEST:

- Pomoc indywidualnym podróżnym, zarówno turystom jak i pielgrzymom, w odkryciu i zaakceptowaniu ludzkich i duchowych wyzwań w postaci niesprawiedliwości, podziałów, przemocy i cierpienia, panujących dziś w Ziemi Świętej.
- Dostarczenie wskazówek agencjom i operatorom turystycznym, liderom grup oraz przewodnikom – w jaki sposób organizować i przeprowadzać wycieczki lub pielgrzymki, by nie zaciemniać czy unikać konfliktu bliskowschodniego, lecz pomóc osobom indywidualnym i grupom dostrzec i zrozumieć dręczące ten rejon napięcia i wyzwania.

Przed podróżą do Ziemi Świętej weź pod uwagę:

- Czy jedziesz z perspektywą świecką czy religijną:
 - o Każda ziemia jest »święta« i wszyscy ludzie są »święci«, tzn. należy do nich podchodzić z uwagą i poszanowaniem oraz chronić ich przed niesprawiedliwością.
 - o Każdy kraj może być nazwany ziemią świętą ze względu na trud pracy i osiągnięcia pokoleń jego mieszkańców, włącznie z charyzmatycznymi przywódcami religijnymi i ich naśladowcami.
- Żydzi, muzułmanie i chrześcijanie słusznie nazywają część geopolitycznego Bliskiego Wschodu (Izrael i Palestynę, Jordanię, Egipt, Liban, Syrię, Irak) »Ziemią Świętą«.
 - o Dla Żydów, muzułmanów i chrześcijan, Abraham jest wzorem sprawiedliwego wierzącego.
 - o Dla Żydów, część Ziemi Świętej została obiecana ich przodkom w przymierzu z Bogiem, pod warunkiem, że zachowywać będą Jego przykazania. (Dla syjonistów, ziemia ta jest również kolebką ich narodu, uosobioną przez Państwo Izrael.)
- Dla chrześcijan, Ziemia Święta to miejsce, gdzie ich Zbawiciel Jezus żył, umarł i zmartwychwstał, i gdzie narodziły się pierwsze wspólnoty chrześcijańskie. (Dla Palestyńskich chrześcijan, ta sama ziemia jest również kolebką ich narodu.)
- Dla muzułmanów Ziemia Święta jest częścią ich historycznego dziedzictwa, wcielającą prawdziwy kult Boga, począwszy od wszystkich proroków aż po Proroka Mahometa. (Dla palestyńskich muzułmanów, znów ta sama ziemia jest również ich kolebką.)
- Dla wszystkich ludzi, religijnych i nie-religijnych, region ten pełen jest miejsc fascynujących pod względem historycznym, kulturalnym (łącznie z religią) oraz przyrodniczym.
- Kiedy zwiedzamy obce kraje, miejscowi mieszkańcy często okazują nam gościnność. W zamian z to spodziewają się, że przybysze traktować ich będą jako pełne godności osoby ludzkie o pewnej kulturze. Mają nadzieję, iż goście zainteresowani są czymś więcej niż jedynie miejscami uznanymi za światowe dziedzictwo, miejscami świętymi, wspaniałym otoczeniem, niedrogim zakwaterowaniem i doskonałą logistyką – iż zainteresowani są również spotkaniem i poznaniem żyjących tam ludzi.
- Doświadczając problemów i trudności, mieszkańcy każdego kraju, pragnęliby, aby zwiedzający zrozumieli ich sytuację. Pragną od nich pocieszenia, zachęty i wsparcia. Konflikt w Ziemi Świętej trwa już od setek – a nawet tysięcy – lat; bliskowschodni konflikt trwa od stu lat i mieszkańcy tej ziemi pragną, by zwiedzający pojęli sytuację z ich perspektywy: tak jak oni to widzą i jak z tego powodu cierpią.

Witajcie w Ziemi Świętej Bliskiego Wschodu – i weźcie pod uwagę różne punkty widzenia grup zamieszkujących te tereny!

PORADY DLA OSÓB INDYWIDUALNYCH UDAJĄCYCH SIĘ DO ZIEMI ŚWIĘTEJ

Turyści

I. Badaj i zrozumiej rzeczywistość.

Wiedz, dokąd jedziesz. Przed podróżą czytaj książki, strony internetowe, inne materiały. Zapoznaj się ze świętami oraz miejscami życia kulturalnego. *Oraz:*

Poznaj i dostosuj się do miejscowych zwyczajów dotyczących ubioru, fotografowania, sposobu zadawania pytań oraz wydawania pieniędzy. Naucz się, jak należy się witać, jak prosić o przysługę i jak okazywać wdzięczność. *Oraz:*

Zwiedzaj kraj po obu stronach kurtyny – zarówno Izrael, jak i Palestynę. Przenocuj na Terytoriach Okupowanych (ale nie w izraelskim hotelu). Przeżyj świadomie doświadczenie przekroczenia check-pointu (punktu kontrolnego). *Oraz:*

Zmieniaj przewodników. Wynajmuj miejscowych przewodników po obu stronach kurtyny. *Oraz:*

W kwestiach bezpieczeństwa skonsultuj się z miejscowymi agencjami, operatorami turystycznymi, przewodnikami, miejscową społecznością. Zwiedź »niebezpieczne«, zagrożone, doświadczone wojną i sporne tereny: Dolinę Jordanu, Jenin, Nablus, Hebron ... *Oraz:*

Staw czoła trudnym stronom konfliktu: strach jednych wobec drugich, nienawiść, demonizacja, ignorowanie, zapomnienie oraz tłumienie egzystencji drugiego i jego historycznych praw; historia przemocy i jej źródła. Pytaj, by zrozumieć. *Oraz:*

Poświęć czas na spotkanie ludzi, zwłaszcza organizacji pozarządowych na terenach okupowanych. Słuchaj, pytaj i ucz się. Nie wystarczy oglądanie pokazów folklorystycznych – poznaj realne osoby! *Oraz:*

Wieczorami przeznacz czas na krótką refleksję. Przedyskutuj stereotypy oraz prowokujące punkty widzenia.

Znajdź czas na relaks, na obserwowanie i wczucie się w miejsce.

Pielgrzymi

I. »Nauczycielu – gdzie mieszkaś?« – »Chodźcie, a zobaczycie«. (Jan 1, 38b, 39a)

Aktywne uczestnictwo w weekendowym seminarium o »pielgrzymce«. Czego TY poszukujesz?

Zapoznaj się wcześniej z sytuacją miejscowych chrześcijan i ich kościołami, jak również z judaizmem i islamem. Poznaj znaczenie ich świąt oraz okresów świątecznych.

Szukaj noclegów w hotelach / pensjonatach związanych z kościołem. Również kwatera prywatna może być fascynującym doświadczeniem.

Pytaj o duchową interpretację poszczególnych miejsc. Co mogłyby one znaczyć dla mnie... dla nas?

Wraz z grupą przemyśl różne aspekty »bezpieczeństwa« (»moje«, »nasze« bezpieczeństwo wobec: bezpieczeństwo »innych« oraz bezpieczeństwo WSZYSTKICH zaangażowanych.)

Nie szukaj jedynie samo-podbudowania duchowego. Spróbuj dostrzec i zrozumieć rzeczywistość. Oprzyj się pokusie poddania się »złożoności« oraz »unikaniu polityki«.

Przeznacz czas na spotkanie z »żywymi kamieniami«: wspólnotami lokalnych chrześcijan .

Przeznacz czas na refleksję, medytację, modlitwę, zarówno indywidualną jak i w grupie. Zorganizuj czuwanie nocne w Bazylice Grobu Pańskiego. Spędź ten czas w wyciszeniu.

Przeznacz pół dnia na indywidualne odkrywanie miejsc (w Betlejem, Jerozolimie, itp.). *Oraz:*

Oczekuj – i wyraż to na głos, by twój przewodnik miał doświadczenie w zakresie edukacji dorosłych. Idealna byłaby kombinacja: cudzoziemiec lider grupy i miejscowy przewodnik, w nieustannym dialogu między sobą i z uczestnikami. *Oraz:*

Weź udział w przynajmniej jednym nabożeństwie arabskim (lub innym) oraz w języku hebrajskim: – żydowskim, chrześcijańskim lub muzułmańskim – połączonym ze spotkaniem z ludźmi i objaśnieniami.

Nie tłum irytacji, dezorientacji, czy dyskomfortu, lecz rozmawiajcie o tym w grupie. Nie zadowolaj się jedynie zwiedzaniem czy czysto religijnym programem. Zostaw miejsce na niepewność! Ale, podobnie jak i w pozostałych kwestiach: **rozmawiajcie** o tym w grupie!

»Nikt z was nie jest wierzącym, jeżeli nie życzy swemu bratu tego, czego życzy sobie samemu.«

An-Nawawi (1233–1278)

2. Bądź miłosierny i sprawiedliwy.

Spróbuj sam dla siebie streścić narrację każdej strony. Poczuj głębokie ludzkie rany. *Oraz:*

Szukaj trudności i ran, zadanych – i nadal zadawanych – oraz przecierpianych przez każdą ze stron. *Oraz:*

Odwiedź miejsca pamięci Holokaustu (Shoah), niewypowiedzianego szczytu eliminacyjnego antysemityzmu, przyczyny międzynarodowego poparcia dla powstania Państwa Izrael, jak również dla Nakba i Naksa (katastrofa utraty kraju, jakiej doświadczyli Palestyńczycy w wojnach 1948/1949 oraz 1967, łącznie ze strategiami czystki etnicznej i zrodzeniem się problemu uchodźców.

Zwiedź miejsca – szczególne przykłady trwającej okupacji terytoriów palestyńskich, zagarniania ziemi, itp. Spotkaj się z ofiarami, jak również z ich rzecznikami i organizacjami obrony. Słuchaj opowiadań o przemocy zadawanej przez obie strony w trakcie konfliktu.

2. Jeden cierpi, wszyscy cierpią. (Cf. 1 Kor 12, 26a)

Rozważaj i módl się za kolektywne ludzkie rany, jednostronność, ślepotę, strach i nienawiść.

Poczuj nagromadzony po obu stronach ból, wzajemną demonizację i podtrzymywanie wrogości. Dostrzegaj ciało Chrystusa, również dziś cierpiące, wciąż krzyżowane, **tu i teraz**.

To samo *oraz*: Rozważaj nad cierpieniem i niesprawiedliwością bez zadośćuczynienia, indywidualnie oraz w grupie.

To samo *oraz*: Poznaj pojedyncze osoby oraz grupy/organizacje, które po obu stronach znalazły sposób na wymianę ich doświadczeń o cierpieniu, pogodziły się z żałobą i stratą oraz wybrały strategię bez przemocy, by przedstawić ich przypadek (stowarzyszenie rodziców, którzy utracili dzieci, ex-kombatanci, aktywiści ruchu oporu...) Wczuj się głęboko w to, co się tam wydarzyło, medytuj i przemódl.

Uważaj na samo-oszustwo: ludzie mogą być zniszczeni presją emocjonalną i sami używać jej rozmawiając z tobą. *Oraz:*

Odkryj, na jak wiele sposobów ludzie unikają konfliktu. *Oraz:*

Zważ realną siłę obu stron. *Oraz:*

Przestudiuj i rozważ standardy prawa międzynarodowego oraz praw człowieka. *Oraz:*

Rozważaj i módl się za tych, którzy – sami uważając się za sprawiedliwych – popadają w pułapkę wzięcia sprawiedliwości we własne ręce.

Odkryj, jak podobni są ludzie na całym świecie: unikają niewygody i cierpienia.

Poczuj, jak głęboka jest bezsilność po obu stronach!

Rozważaj i módl się o Wolę Bożą, oraz o ogromną siłę delikatnej Bożej miłości.

Upewnij się, iż usługi, z których korzystasz, otrzymują odpowiednią zapłatę.

Wspieraj miejscową ekonomię (hotele, restauracje, produkty lokalne).

Nie korzystaj wyłącznie z izraelskiego przemysłu turystycznego.

Staraj się budować relacje z miejscową ludnością. Otwórz się na wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych. *Oraz:*

Spróbuj przedyskutować i zorganizować współpracę partnerską pomiędzy wspólnotami.

3. Re-aguj!

3. »Bo my nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli.« (Dz 4,20)

Po powrocie do domu: Przemyśl i podziel się twym doświadczeniem. Mów o tym, opisz w gazecie, czasopiśmie lub w mediach społecznościowych. *Oraz:*

Podziel się tym doświadczeniem z twoją wspólnotą parafialną.

Zwracaj szczególną uwagę na wiadomości dotyczące sytuacji na Bliskim Wschodzie.

Nie zadowolaj się powierzchownymi relacjami – szukaj głębiej.

Czytaj więcej książek i witryn internetowych. *Oraz:*

Pogłębiaj duchowe rozumienie tego, co widziałeś.

Opieraj się stereotypom i nie przestawaj się uczyć.

Utrzymuj nawiązane kontakty.

Wspieraj sprawiedliwość na wszelkie dostępne Ci sposoby, takie jak publiczne przemówienia, włączanie się w różne inicjatywy, pozyskiwanie wpływowych ludzi. *Oraz:*

Oręduj w tej sprawie we własnej parafii. Nie dziw się, gdy napotkasz silny sprzeciw, jawny czy też ukryty. Skonfrontuj się ze współwierzającymi w spokojnym lecz pewnym siebie dialogu.

»Radość i nadzieja, smutek i trwoga ludzi współczesnych, zwłaszcza ubogich i wszystkich cierpiących, są też radością i nadzieją, smutkiem i trwogą uczniów Chrystusowych.«

(Sobor Watykański II, Konstytucja pastoralna 'Gaudium et Spes' n. 1 [1965])

PORADY DLA AGENTÓW INSTYTUCJONALNYCH

Operatorzy turystyczni

Spójrz na twój biznes poprzez okulary »Nie Krzywdź«: np. zadaj sobie pytanie, czy (być może nieświadomie) nie dostosowujesz się do sytuacji lub nie wykorzystujesz jej dla własnych korzyści? *Oraz:*

Wynajmuj licencjonowanych przewodników z Izraela *oraz* Palestyny. *Oraz:*

Investuj w nieustanną formację przewodników, np. poprzez spotkania kolegów z »drugiej strony«, lub kursy edukacji dorosłych lub edukatorów interkulturalnych. *Oraz:*

Przekonaj cudzoziemskich i miejscowych operatorów turystycznych do ustalenia wspólnych standardów w zakresie:

Sprzedży miejscowych produktów, łącznie ze strategiami marketingowymi,

Odpowiednie wynagrodzenie dla wszystkich zaangażowanych,

Sprawiedliwy podział możliwości zarobku dla firm transportowych, hoteli, restauracji, sklepów z pamiątkami;

Współpraca operatorów turystycznych po izraelskiej i palestyńskiej stronie;

Przejrzystość działalności;

Cele edukacyjne turystyki (integracja dziedzictwa kulturowego, wyzwań politycznych, czasu wolnego, ukazania rzeczywistości, pracy na rzecz pokoju i pojednania)

Aspekty ekologiczne.

Regularnie konsultuj się z Palestyńską Inicjatywą na rzecz Odpowiedzialnej Turystyki [*Palestinian Initiative for Responsible Tourism* (PIRT)] oraz innymi organizacjami tego typu, na arenie krajowej i międzynarodowej. (zob. link poniżej)

Rozwiń nowe trasy, jedyne w swoim rodzaju i rzucające wyzwanie. *Oraz:*

Organizatorzy pielgrzymek

Przekonaj kościelnych organizatorów pielgrzymek, że unikanie sytuacji konfliktowych oraz kwestii politycznych zaprzecza samemu sensowi chrześcijańskiej pielgrzymki. Są to wyzwania Boga wobec naszej wiary. Wiara posiada wymiar duchowej odpowiedzialności.

Upewnij się, iż duchowy przewodnik (ksiądz, pastor, inni) są otwarci na rzeczywistość – jak również mają doświadczenie w »odczytywaniu znaków czasu« (Encyklika *Mater et Magistra*; Konstytucja Pastoralna *Gaudium et Spes*).

Przygotuj program »Duchowość pielgrzymkowa«, łącznie z serią sesji szkoleniowych dla przewodników.

Oraz:

Konsultuj się regularnie z odpowiednimi instytucjami i inicjatywami kościelnymi.

Spróbuj stworzyć ekumeniczne chrześcijańskie porozumienie w zakresie **standardów sprawiedliwej pielgrzymki**.

Przemyśl, jak podejść do partnerów – palestyńskich muzułmanów oraz izraelskich Żydów, by przedyskutować i sformułować wspólne standardy pielgrzymek.

Postaw zadanie napisania duchowego przewodnika po współczesnej Ziemi Świętej. *Wyobraź sobie Jezusa w typowych sytuacjach konfliktu. Podziel się spostrzeżeniami zdobytymi podczas pisania.*

Więcej informacji znajdują Państwo na:

www.972mag.com – www.alhaq.org – www.atg.ps – www.alternativenews.org/english – www.btselem.org
www.dci-pal.org – www.haaretz.com – www.ir-amim.org.il – www.kairopalestine.ps – www.passia.org
www.saintyves.org – www.studienkreis.org/engl – www.tourism-watch.de – www.unocha.org – www.zochrot.org/en